

Sygn. akt III KK 648/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Rafał Małarski

SSN Zbigniew Puzkarski

Protokolant Łukasz Biernacki

w sprawie **D. K.**

obwinionego z art. 151 § 1 k.w. i art. 157 § 1 k.w.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 11 grudnia 2018 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich

na korzyść obwinionego,

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w B. – VII Zamiejscowy Wydział Karny w H., z dnia 6 listopada 2017 r., sygn. akt VII W (...),

uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w B. - VII Zamiejscowy Wydział Karny w H. do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

D. K. wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w B. – VII Zamiejscowy Wydział Karny w H., z dnia 6 listopada 2017 r., sygn. akt VII W (...), został uznany za winnego tego, że:

1. w dniu 29 czerwca 2017 roku, o godzinie 11.30, wspólnie i w porozumieniu z grupą kilkunastu osób, wtargnął do lasu państwowego Nadleśnictwa H., Leśnictwo T. do oddziału 701 Ab, położonego w obrębie Gminy H., Powiat H., objętego okresowym zakazem wstępu do lasu, wprowadzonego przez Nadleśniczego Nadleśnictwa H., tj. wykroczenia z art. 151 § 1 k.w.;

2. w tym samym czasie, miejscu i okolicznościach jak w punkcie 1 nie dostosował się do żądania opuszczenia lasu, przez osobę uprawnioną, tj. wykroczenia z art. 157 § 1 k.w.,

za które – na podstawie art. 151 § 1 k.w. w zw. z art. 9 § 2 k.w. - wymierzono mu karę grzywny w wysokości 200 złotych.

Od wyroku tego nie wniesiono sprzeciwu i uprawomocnił się on w dniu 27 grudnia 2017 r.

Pismem z dnia 24 października 2018 r. kasację od ww. orzeczenia na korzyść obwinionego wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich, podnosząc zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na jego treść naruszenia przepisów prawa procesowego, tj. art. 93 § 2 k.p.w., polegającego na przyjęciu, że okoliczności przypisanego ukaranemu czynu i jego wina nie budzą wątpliwości, co w konsekwencji doprowadziło do wydania wyroku nakazowego, podczas gdy w świetle dowodów dołączonych do wniosku o ukaranie zarówno wina, jak i okoliczności czynu zarzucanego obwinionemu budziły poważne wątpliwości, co winno skutkować skierowaniem sprawy do rozpoznania na rozprawie w celu wyjaśnienia wszystkich istotnych dla merytorycznego rozstrzygnięcia okoliczności.

Na podstawie tak sformułowanego zarzutu Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w B. – VII Zamiejscowemu Wydziałowi Karnemu w H. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna.

Zgodnie z art. 93 § 2 k.p.w. orzekanie w postępowaniu nakazowym może nastąpić, jeżeli okoliczności czynu i wina obwinionego nie budzą wątpliwości. Zgodnie z utrwaloną już linią orzecniczą Sądu Najwyższego brak owych wątpliwości oznacza, że nie ma ich zarówno odnośnie co do sprawstwa danego

czynu, jak i winy obwinionego, z uwzględnieniem zarówno jego wyjaśnień oraz innych dowodów przeprowadzonych w toku czynności wyjaśniających. Poza sporem jest, że postępowanie nakazowe to instytucja prawa procesowego, której stosowanie zastrzeżono do najbardziej oczywistych przypadków, gdzie materiał dowodowy jest tak jednoznaczny, że nie nasuwa żadnych istotnych wątpliwości co do winy i okoliczności popełnienia zarzucanego czynu (*wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2018 r., V KK 112/18, Prok.i Pr.-wkł. 2018/9/19; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2017 r., IV KK 42/17, LEX nr 2365176*).

Taka sytuacja nie występuje jednak w niniejszej sprawie. Jak trafnie zauważył Rzecznik Praw Obywatelskich, zebrany materiał dowodowy ograniczał się w istocie jedynie do dwóch protokołów przesłuchania strażników leśnych, którzy zeznali, że w dniu 29 czerwca 2018 r., w oddziale (...) lasu państwowego Nadleśnictwa H. obowiązywał okresowy zakaz wstępu do lasu, zaś sam obszar został oznakowany tablicami informującymi o zakazie wstępu do lasu. Brak jest jednak w aktach sprawy zarządzenia właściwego nadleśniczego o okresowym zakazie wstępu do lasu, wydanego na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz.U.2018.2129 ze zm.), jak też nie występuje jakakolwiek dokumentacja, która pozwalałaby na ustalenie, że tabliczki informujące o zakazie wstępu do lasu spełniały wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska, zasobów naturalnych i leśnictwa z dnia 6 stycznia 1998 r. w sprawie określenia wzoru znaku zakazu wstępu do lasu oraz zasad jego umieszczania (Dz.U.1998.11.39) i zostały umieszczone zgodnie z wskazaniem wynikającym z ww. rozporządzenia, co miało istotne znaczenie z punktu widzenia ustalenia świadomości D. K. co do obowiązywania zakazu na terenie leśnictwa T. – oddziału (...), jak i samej skuteczności obowiązywania zakazu wstępu do lasu. W realiach faktycznych sprawy dysponowanie jedynie zeznaniami pracowników Lasów Państwowych przy braku ww. dowodów oraz wyjaśnień ukaranego nie pozwalało na wydanie wyroku nakazowego.

Oprócz wskazywanego przez Rzecznika Praw Obywatelskich problemu świadomości naruszania zakazu wstępu do lasu nie mniej istotną, a zupełnie podstawową kwestią było to, czy zachowanie D. K. zrealizowało wszystkie przesłanki odpowiedzialności za wykroczenie, uzasadniające przypisanie mu winy.

Jak wskazuje się w orzecznictwie, użyte w art. 93 § 2 k.p.s.w. określenie "wina" ma tu autonomiczne znaczenie i obejmuje zarówno winę w znaczeniu procesowym, czyli sprawstwo (art. 5 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.s.w.), jak i całokształt przesłanek przypisania odpowiedzialności za wykroczenie przewidzianych w prawie materialnym (*wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2013 r., II KK 281/13, LEX nr 1389008*). W tym kontekście należy zauważyć, że negatywną przesłanką do wydania w niniejszej sprawie wyroku nakazowego, którą powinien był dostrzec Sąd *meriti* były również wątpliwości co do materialno-prawnych podstaw przypisania D. K. odpowiedzialności za wykroczenie, przede wszystkim z uwagi na potrzebę rozważenia zastosowania w sprawie kontratypu stanu wyższej konieczności, określonego w art. 16 § 1 k.w., a nade wszystko ustalenie, czy w ogóle zarzucane D. K. zachowania cechują się szkodliwością społeczną w jakimkolwiek stopniu (art. 1 § 1 k.w.).

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd *a quo* skieruje sprawę na rozprawę i wyjaśni wszystkie istotne okoliczności faktyczne sprawy, a także dokona wnikliwej oceny prawnej czynów zarzucanych D. K., mając na uwadze zaprezentowane powyżej rozważania oraz wyrok TSUE z 17 kwietnia 2018 r. (C-441/17), w którym stwierdzono, że na skutek działań w Puszczy [...] przeciwko którym skierowane było zachowanie obwinionego, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom spoczywającym na niej na mocy dwóch dyrektyw, dotyczących ochrony środowiska, co oznacza, że w niniejszej sprawie źródłem niebezpieczeństwa dla dobra prawnego, które mogłoby uzasadniać przyjęcie stanu wyższej konieczności, nie była zgodna z prawem działalność organów władzy publicznej.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.